

**DEN EUROPEISKE KOMMISSJON
MOT RASISME OG INTOLERANSE**

**ECRIS GENERELLE ANBEFALING
NR. 1:**

**KAMP MOT RASISME,
FREMMEFRYKT, ANTISEMITISME
OG INTOLERANSE**

Strasbourg, 4. oktober 1996

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Besøk vår hjemmeside: www.coe.int/ecri

Den europeiske kommisjonen mot rasisme og intoleranse minner om erklæringen vedtatt av statsjefene og regjeringsjefene i Europarådets medlemsstater på toppmøtet i Wien den 8.-9. oktober 1993;

Kommisjonen minner om at handlingsplanen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse (lagt frem som en del av denne erklæringen) oppfordret ministerkomiteen til å etablere Den europeiske kommisjon mot rasisme og intoleranse, der denne kommisjonen skulle ha mandat til bl a å formulere generelle anbefalinger om handlingsalternativer og tiltak overfor medlemsstatene;

Kommisjonen minner om forslagene i Rekommandasjon nr. 1275 om kamp mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse som ble vedtatt av Europarådets parlamentariske forsamling den 28. juni 1995;

Kommisjonen er overbevist om at effektiv motstand mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse krever en vedvarende og omfattende tilnærming, og at dette må gjenspeiles i et bredt utvalg av tiltak som supplerer og forsterker hverandre gjensidig og dekker alle livets aspekter;

Kommisjonen anerkjenner det sosiale, økonomiske og rettslige mangfoldet i medlemsstatene, og dermed behovet for særskilte tiltak på området som gjenspeiler dette mangfoldet;

Kommisjonen er oppmerksom på at rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse ikke kan bekjempes med rettslige tiltak alene, men vil fremheve at rettslige tiltak likevel er av den største betydning, og at mangel på gjennomføring av eksisterende lovgivning diskrediterer tiltak rettet mot rasisme og intoleranse i sin alminnelighet;

Kommisjonen minner om at forebyggende strategier basert på utdanning og andre tiltak er avgjørende for å dempe de forskjellige utslagene av rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse. I dette henseende uttrykker derfor Kommisjonen sin støtte til de initiativene som er tatt innenfor Europarådets ramme, særlig på området historieundervisning, så vel som til Rekommandasjon (84)18 om opplæring av lærere til undervisning i interkulturell (flerkulturell) forståelse, særlig i migrasjonssammenheng, samt Rekommandasjon R (85)7 om undervisning og opplæring i menneskerettigheter i skolene;

Kommisjonen anerkjenner den aktive rollen som media kan spille for å stimulere til en kultur av toleranse og gjensidig forståelse;

I tråd med andre tiltak på internasjonalt nivå vil Kommisjonen med denne første generelle anbefalingen å bistå medlemsstater effektivt i kampen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse ved å foreslå konkrete og spesifikke tiltak på et begrenset antall særlig relevante områder;

Kommisjonen vil derfor anbefale at medlemsstatenes regjeringer skal:

A. ANGÅENDE LOVVERK, HÅNDHEVELSE AV LOV OG RETTSLIGE VIRKEMIDLER

- sikre at nasjonale rettsbestemmelser på høyt nivå, for eksempel i grunnloven eller i annen grunnleggende lovgivning, verner om statens forpliktelse til likebehandling av alle personer, og bekjemper rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse;
- undertegne og ratifisere de relevante internasjonale rettsdokumentene som er listet opp i Vedlegget;
- sikre at nasjonalt lovverk strafferettslig, sivilrettslig og forvaltningsrettslig uttrykkelig og særskilt motarbeider rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse ved bl.a. å sørge for at:
  - diskriminering i arbeidslivet og ved vare- og tjenesteyting til offentligheten blir ulovlig;
  - straffen skjerpes for rasistiske og fremmedfiendtlige handlinger ved å benytte metoder som at:
    - vanlige lovbrudd som har en rasistisk eller fremmedfiendtlig karakter defineres som særskilte tilfeller;
    - gjerningsmannens rasistiske eller fremmedfiendtlige motiver tas særskilt i betraktning;
  - kriminelle handlinger av rasistisk eller fremmedfiendtlig karakter kan straffeforfølges ex officio;
  - følgende handlinger blir rettslig kategorisert som straffbare handlinger i samsvar med forpliktelsene statene har påtatt seg i henhold til relevante internasjonale dokumenter og særlig gjennom Artikkel 10 og 11 i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen:

spredning av muntlige, skriftlige, audiovisuelle eller andre former for uttrykk, herunder elektroniske medier, som oppfordrer til hat, diskriminering eller vold mot etniske, nasjonale eller religiøse minoritetsgrupper, eller mot medlemmer som tilhører slike grupper. Dette må også omfatte produksjon, distribusjon og oppbevaring av det aktuelle materialet;
- treffe tiltak i samsvar med de internasjonale forpliktelsene nevnt ovenfor, herunder om nødvendig rettslige tiltak, for å bekjempe rasistiske organisasjoner - med tanke på at de kan utgjøre en trussel mot minoritetsgruppers menneskerettigheter - inkludert forbud mot slike organisasjoner der det anses at dette vil bidra til kampen mot rasisme;
- sikre at allmennheten gjøres oppmerksom på lovgivning som bekjemper rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse;

- sikre at strafferettslig forfølgelse av lovbrudd med en rasistisk eller fremmedfientlig karakter gis høy prioritet og gjennomføres aktivt og konsekvent;
- sikre at det innhentes og utgis nøyaktige data og statistikker om antall rasistiske og fremmedfientlige lovbrudd som rapporteres til politiet, om det antall saker som bringes for retten, om årsakene til at saker ikke rettsfølges og om utfallet av saker som er rettsforfulgt;
- sikre at det finnes adekvate rettsmidler for ofre for diskriminering, enten i strafferetten eller i forvaltnings- eller sivilretten, hvor økonomisk eller annen kompensasjon kan sikres;
- sikre at det finnes adekvat rettslig bistand for ofre for diskriminering når de søker rettslig bistand;
- sikre at publikum er oppmerksom på tilgjengeligheten til rettshjelp, og på mulighetene for å få tilgang til disse;

B. ANBEFALINGER PÅ FORSKJELLIGE OMRÅDER

- treffe tiltak på områdene utdanning og informasjon for å styrke kampen mot rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse;
- føre en politikk som øker bevisstheten om den rikdommen som kulturelt mangfold gir et samfunn;
- sette i gang forskning på art, årsaker og ytringsformer til rasisme, fremmedfrykt og intoleranse på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå;
- sikre at pensum i skolen, for eksempel på området historieundervisning, settes opp på en slik måte at den øker verdsettelsen av kulturelt mangfold;
- få i gang og støtte opplæring som fremmer flerkulturell forståelse, bevissthet om fordommer og kunnskap om rettslige aspekter ved diskriminering for ansvarlige for rekruttering og avansement/karriereutvikling, for dem som har direkte kontakt med publikum, og for dem som er ansvarlige for å sikre at personer i organisasjonen retter seg etter normer og retningslinjer for ikke-diskriminering og like muligheter;
- særlig sikre at slik opplæring introduseres og videreføres for politi, personale i strafferettslige organer, fengselspersonale og personale som behandler mennesker som ikke er statsborgere, særlig flyktninger og asylsøkende;
- oppmuntre offentlige tjenestemenn til å huske på viktigheten av å fremme toleranse i offentlige uttalelser;
- sikre at politiet praktiserer likebehandling av samfunnsborgere, og at de unngår enhver form for rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse;

- utvikle formelle og uformelle strukturer for dialog mellom politi og minoritetssamfunn, og sikre at det finnes mekanismer for uavhengig etterforskning av episoder og konfliktområder mellom politi og minoritetsgrupper;
- oppmuntre til at offentlige ansatte på alle nivåer, og særlig politi og støttepersonale, rekrutteres fra minoritetsgrupper;
- sikre lik tilgang til alle offentlige tjenester og tjenester av offentlig karakter, som f.eks. helsevesen, sosiale tjenester og undervisning, for alle samfunnsborgere uten diskriminering;
- treffe særskilte tiltak, som f.eks. å sørge for målrettet informasjon, for å sikre at alle berettigede grupper faktisk har lik adgang til disse tjenestene;
- fremme og øke reell likestilling på arbeidsmarkedet ved å sikre at det finnes særlige opplæringstiltak for minoritetsgrupper;
- sette i gang forskning på diskriminerende praksis og barrierer eller ekskluderende mekanismer i offentlig og privat boligsektor;
- sikre at offentlige boliger tildeles på grunnlag av offentliggjorte kriterier som kan begrunnes, dvs. som sikrer lik tilgang for alle som er berettiget, uavhengig av den boligsøkendes etniske opprinnelse;
- innhente data i samsvar med europeiske lover, forskrifter og anbefalinger om datasikring og vern av privatlivet hvor og når dette er formålstjenlig. Det er vanskelig å utvikle og effektivt iverksette retningslinjer på disse områdene uten gode data, og slike data vil bidra til vurderingen og evalueringen av situasjonen og erfaringene til grupper som er særlig utsatt for rasisme, fremmedfrykt, antisemittisme og intoleranse.

VEDLEGG

Oversikt over relevante internasjonale rettsdokumenter

- Konvensjon om beskyttelse av menneskerettighetene og de grunnleggende friheter (Den europeiske menneskerettighetskonvensjon) (1950) og dens tilleggsprotokoller
- Konvensjon om flyktningers stilling (1951) (Flyktningkonvensjonen)
- Konvensjon om diskriminering i sysselsetting og yrke. (1958) (ILO-konvensjon nr 111)
- Den europeiske sosialpakt (1961) med vedlegg
- Konvensjon mot diskriminering i undervisning (1960)
- Internasjonal konvensjon om avskaffelse av alle former for rasediskriminering (1965)
- Internasjonal konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (1966)
- Internasjonal konvensjon om sivile og politiske rettigheter (1966) og dens første tilleggsprotokoll
- Europeisk pakt om regions- eller minoritetsspråk (1992)
- Rammekonvensjon for beskyttelse av nasjonale minoriteter (1995)

